

KRZYSZTOFORY

Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa

35

Zeszyt z okazji 60-lecia istnienia muzeum w Starej Synagodze w Krakowie /
Volume issued on the occasion of the 60th anniversary of the museum
in the Old Synagogue in Kraków

Koncepcja merytoryczna zeszytu /
The concept behind the main theme of the volume:
Eugeniusz Duda

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa

Kraków 2017

Muzealne sprawy

Museum Issues

Wanda Kwiatkowska-Ptak (1939–2017)

W żalu i smutku pogrzyżała nas wiadomość o śmierci naszej koleżanki, Wandy Kwiatkowskiej-Ptak, długoletniej pracownicy Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Z Muzeum – poza kilkumiesięcznym epizodem w postaci pierwszej po studiach pracy w Muzeum Zamkowym w Pszczynie – związana była przez całe zawodowe życie.

Wanda Kwiatkowska urodziła się 5 listopada 1939 roku w Jaśle. Jej rodzicami byli Edmund i Danuta z domu Rygiel. Ojciec, polonista, przedwojenny działacz Stronnictwa Narodowego z Rzeszowszczyzny, niedługo po zakończeniu wojny obronnej Polski w 1939 roku rozpoczął antyniemiecką działalność w podziemiu w ramach jasielskiej „Ojczyzny”, a następnie miejscowej Narodowej Organizacji Wojskowej. Niemcy aresztowali go 18 stycznia 1941 roku, po czym przewieźli do tarnowskiego więzienia, z którego 27 lutego 1941 roku wyruszył w transporcie do KL Auschwitz. Otrzymał numer obozowy 10477, przetrwał w obozie jedynie kilkanaście tygodni, umierając 15 kwietnia 1941 roku. Pamięć o konspiracyjnej, patriotycznej działalności ojca towarzyszyła Wandzie Kwiatkowskiej-Ptak przez całe życie. Była też pełna podziwu i uznania dla matki, która w trudnych wojennych warunkach i powojennej biedzie samotnie podjęła trud wychowania córek, umożliwienia im zdobycia wyższego wykształcenia. Koniec wojennej tułaczki zastał je w Bielsku, mieście rodzinnym babci, które stało się ich małą ojczyzną.

Lata tam spędzone, mimo licznych niedostatków, wspominała z dużym sentymentem. Tam ukończyła szkołę podstawową (1946–1953) oraz ciesząc się doskonałą opinią Państwowe Liceum Technik Plastycznych, które powstało w 1947 roku w miejsce istniejącej w Bielsku od 1945 roku Prywatnej Szkoły Malarstwa, Rzeźby i Grafiki. Naukę w liceum zakończoną egzaminem maturalnym odbywała w latach 1953–1958. W tym samym roku podjęła studia z zakresu historii sztuki na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jeszcze przed obroną pracy magisterskiej podjęła pracę we wspomnianym już muzeum w Pszczynie (1 kwietnia 1964). Kilka miesięcy później zwieńczyła studia obroną pracy magisterskiej napisanej pod kierownictwem prof. dr. hab. Lecha Kalinowskiego, poświęconej królewskiej pieczęci majestatycznej jako dzieła sztuki (7 lipca 1964).

16 grudnia 1965 roku, po rozwiązaniu umowy o pracę z muzeum w Pszczynie, znalazła zatrudnienie jako młodszy asystent w Dziale Naukowo-Oświatowym Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Ta zmiana uwarunkowana była względami rodzinnymi, zamążpójściem za dr. Wiesława Ptaka, asystenta na Akademii Górniczo-Hutniczej, z czasem profesora i dziekana na Wydziale Ceramicznym tej uczelni. Tutaj, w krakowskim Muzeum, przeszła wszystkie szczeble kariery zawodowej muzealnika, od asystenta do starszego kustosa. Stale dążyła do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w roku akademickim 1975–1976 odbyła z powodzeniem Podyplomowe Studia Muzeologiczne na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Jej zaangażowanie w pracę i zdolność szybkiego przyswajania nowych umiejętności sprawiały, że powierzano jej różne zadania. Najdłużej związana była z Działem Historii Teatru Krakowskiego, Działem Naukowo-Oświatowym oraz Biblioteką Naukową i Archiwum, którą kierowała przez kilka lat. Kłopoty zdrowotne spowodowały, że od roku 1982 przez kilka lat przebywała na rencie. Do aktywności zawodowej wróciła najpierw w wymiarze połowy etatu (1989), a od roku 1992 w pełnym wymiarze czasowym.

Jej zaangażowanie w pracę i zdolność szybkiego przyswajania nowych umiejętności sprawiały, że powierzano jej różne zadania. Najdłużej związana była z Działem Historii Teatru Krakowskiego, Działem Naukowo-Oświatowym oraz Biblioteką Naukową i Archiwum, którą kierowała przez kilka lat. Kłopoty zdrowotne spowodowały, że od roku 1982 przez kilka lat przebywała na rencie. Do aktywności zawodowej wróciła najpierw w wymiarze połowy etatu (1989), a od roku 1992 w pełnym wymiarze czasowym.

Pośród wielu jej pasji niepoślednią rolę odgrywała dydaktyka muzealna, co znajdowało odbicie w znakomitym wykonywaniu zadań przewodnickich, nowatorskich formach lekcji muzealnych oraz prelekcji zarówno dla widzów dorosłych, jak i młodzieży. Była pomysłodawczynią i współrealizatorką konkursów i programów edukacyjnych, m.in.: *Teatr niejedno ma imię, Helena Modrzejewska – ambasadorka polskości, Gwiazdy scen krakowskich*. Bardzo znaczące miejsce w pracy Wandy Kwiatkowskiej-Ptak zajmowała działalność wystawiennicza. Tutaj trzeba wyróżnić co najmniej trzy kierunki aktywności. Pierwszy to prezentacje ekspozycji poświęconych malarstwu. W tym nurcie uwagę zwracają

m.in. ekspozycje: *Motywy Krakowa z lat 1930–1975. Wybór prac malarskich, grafiki i rysunku Witolda Chomicza* (1975, we współpracy z Witoldem Turdzą), *Legenda Krakowa – kompozycje malarskie Franciszka Walczowskiego* (1975), *Widoki Krakowa w malarstwie XIX wieku* (wersja polska i niemiecka, prezentowana w Lipsku w 1976 roku), *Kraków w dawnej i współczesnej akwareli* (1975), *Kraków – portret miasta w malarstwie Czesława Pyrgiesa* (1994), *Malarstwo i scenografia Anny Drozd* (1992), *Przejście przez Morze Czerwone – żel-art Jana Kantego Pawлуskiewicza* (2003).

Drugi nurt to wystawy poświęcone twórcom plakatu teatralnego i filmowego, tu m.in.: *Polski plakat filmowy w 100-lecie kina* (1996), *Plakat teatralny Wiktora Sadowskiego* (1995), *Plakaty do dramatów Stanisława Wyspiańskiego 1900–1993* (1993), *Plakat w malarstwie – malarstwo w plakacie: twórczość Mieczysława Górskiego* (1997), *Mistrzowie plakatu teatralnego – Wiesław Wałkuski* (1998), *Plakat teatralny ze zbiorów Krzysztofa Dydo* (1999), *Plakaty Romana Karelusa* (2003).

Następny kierunek jej aktywności to ekspozycyjna dokumentacja losów i osiągnięć wielkich artystów scen krakowskich, i tych sprzed laty, i tych nam współczesnych. Współpraca ze znakomitymi twórcami była niezwykle ekscytująca. Te wystawy dostarczyły jej najwięcej satysfakcji. Tak więc była autorką scenariuszy i realizatorką ekspozycji z muzealnego cyklu *Gwiazdy scen krakowskich*, prezentujących następujących artystów: Juliusza Osterwę (1997), Annę Polony (1992), Mariana Cybulskiego (1996), Martę Stebnicką (1997), Zygmunta Koniecznego (2003). Na koniec tej niepełnej listy wystaw warto wspomnieć o jeszcze

jednej ekspozycji, którą przygotowała w czasie, gdy kierowała muzealną Biblioteką. Wiele radości i zadowolenia sprawiło jej dobre przyjęcie i wysokie oceny wystawy *Początki życia literackiego w Krakowie w latach 1945–1946* w 1985 roku. Były to czasy, gdy ocaleni z wojennej zawieruchy literaci znaleźli schronienie wśród muz z ulicy Krupniczej.

Wystawy, lekcje, oprowadzania były tylko częścią jej pracy, oprócz tego wiele godzin poświęcała temu, co stanowi codzienność muzealnego warsztatu, czyli naukowemu opracowaniu stale powiększanej kolekcji. Rzetelne wykonywanie obowiązków służbowych, traktowanie Muzeum jako drugiego domu, współpracowników jak drugą rodzinę, a co za tym idzie – otwartość na ludzi, gotowość niesienia pomocy w kłopotach, z drugiej zaś strony nieobciążanie nikogo własnymi problemami sprawiały, że była traktowana jako wzór bezinteresownego koleżeństwa i przyjaźni. Pogoda ducha, optymizm, duże poczucie humoru to cechy, które zyskiwały jej wielu przyjaciół. Na emeryturę przeszła 30 czerwca 2000 roku, ale czując się w pełni sił, kontynuowała pracę do 1 lipca 2004 roku. Przejście na zasłużony odpoczynek nie oznaczało całkowitego rozstania z Muzeum.

Zmarła 27 sierpnia 2017 roku. Do końca interesowała się pracą następców, życząc, aby ich osiągnięcia umacniały pozycję Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Z jej odejściem Kraków, kultura polska, muzealnictwo straciły wybitnego pracownika. Nam zaś towarzyszyć będzie myśl, że wraz ze śmiercią Wandy Kwiatkowskiej-Ptak straciliśmy szlachetnego człowieka, wypróbowanego przyjaciela.

Cześć Jej pamięci.